

World Health Organization

Światowy Dzień Gruźlicy

obchodzony jest **24 marca** każdego roku.

Wyznaczony został przez
Światowe Zgromadzenie WHO
w rocznicę poinformowania świata nauki
o wyizolowaniu **prątka gruźlicy**
przez **Roberta Kocha w 1882 roku.**

**W 2017 roku
Obchodzony jest pod
hasłem:**

**Unite to End TB
Zjednoczmy się,
by zwalczyć gruźlicę**

Żeby wroga zwalczyć – - należy go poznać

Poznanie choroby, jej przyczyn biologicznych i społecznych, jej przebiegu pozwoli na wdrożenie racjonalnych metod zapobiegania i leczenia.

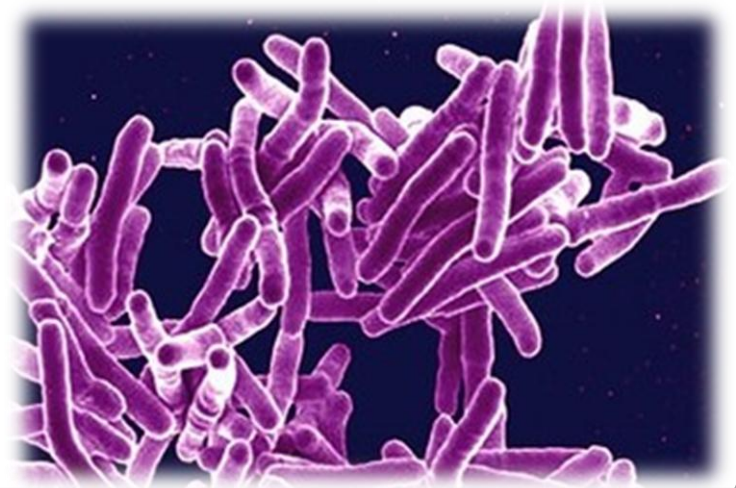

GRUŻLICA

Gruźlica jest chorobą zakaźną wywołaną przez bakterię - prątki należące do **Mycobacterium tuberculosis complex**.

Wykrył je niemiecki lekarz, bakteriolog Robert Koch.

Światowa Organizacja Zdrowia

(World Health Organization – WHO)

Szacuje, że w 2015 roku na świecie zachorowało na gruźlicę

10,4 mln,

w tym: 5,9 mln mężczyzn,

3,3 mln kobiet,

1,2 mln dzieci.

Gruźlica jest chorobą zaraźliwą czyli przenosi się z osobnika chorego na zdrowego.

Źródłem zakażenia prątkiem jest najczęściej chory na gruźlicę tzw. **chory prątkujący**.

Drogi zakażenia **prątkiem gruźlicy** **Droga powietrzna - kropelkowa**

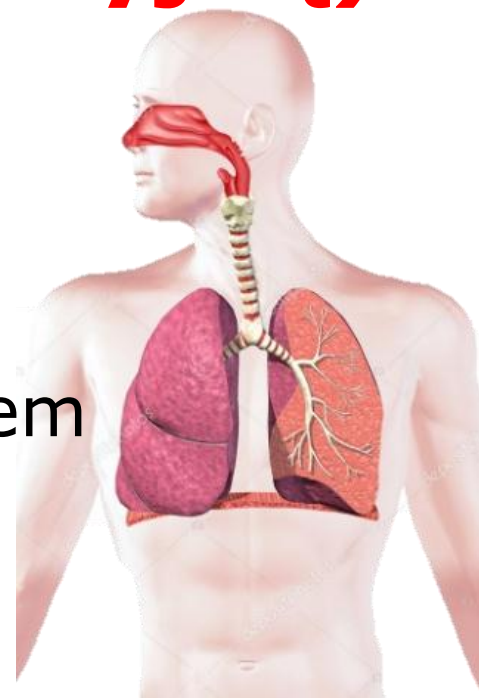
Chory podczas kaszlu, kichania, odkrztuszania (odpluwania), głośnego śmiechu, mówienia wydała prątki wraz z kropelkami śliny, śluzu.

Drogą kropelkową czyli powietrzną (inhalacyjną).

Kropelki zawierające prątki unoszą się w powietrzu, wysychają i opadają. Wraz z wdychanym powietrzem mogą dostać się do płuc. Tam się „zagnieżdżają” i dochodzi do zakażenia.

Jeden chory prątkujący, nie leczony zakaża w ciągu roku od 10 do 15 osób.

DROGI ZAKAŻENIA PRĄTKIEM GRUŻLICY

Droga pokarmowa

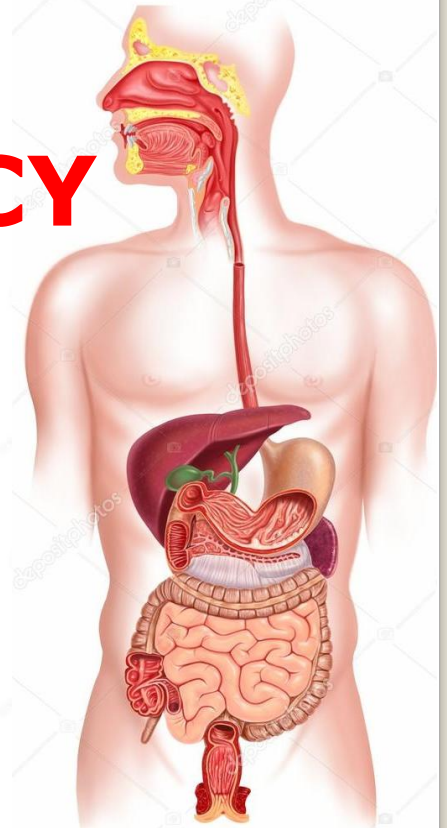
Bardzo rzadko

tą drogą dochodzi
do zakażenia.

Najczęściej poprzez spożycie

surowego mleka i jego przetworów.

W Polsce takie zakażenie jest znikome,
gruźlica bywała **występuje incydentalnie.**

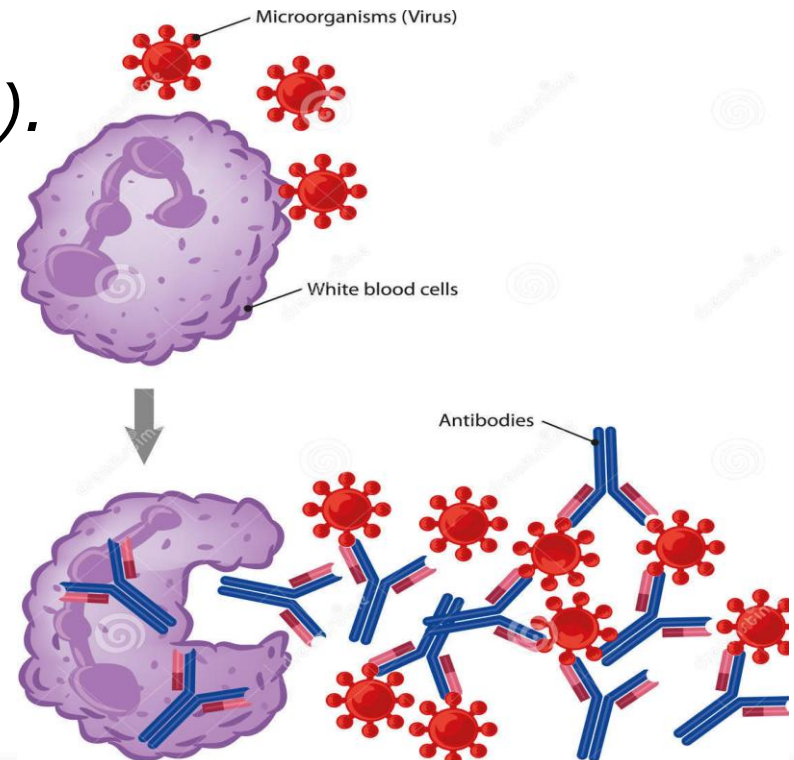

Zakażenie prątkiem

– „spotkanie” z prątkiem nie oznacza, że w naszym organizmie rozwinię się zawsze choroba. Prątki pozostają w nim w stanie uśpionym, pod czujnym nadzorem ciał odpornościowych (obronnych).

Ta obrona może zostać przełamana.

U człowieka zakażonego, ryzyko zachorowania utrzymuje się przez całe życie.

Zakażenie prątkiem

Przyczyną przerwania tej równowagi między prątkiem a ustrojem jest osłabienie sił obronnych organizmu.

Załamanie sił obronnych organizmu powoduje ożywienie

„uśpionych” prątków, ich namnożenie i atak na organizm.

Doprowadza to do rozwoju choroby czyli **gruźlicy**.

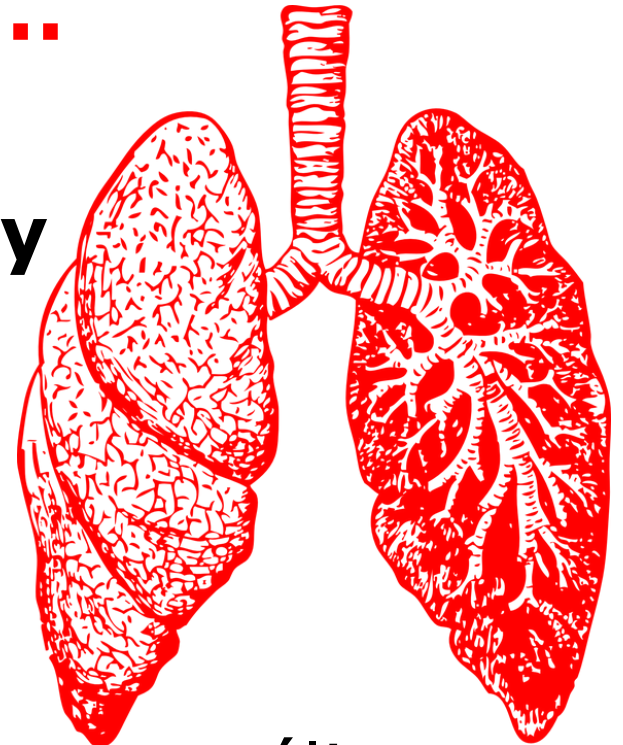

GRUŹLICA PŁUC...

to najczęstsza postać **gruźlicy** ale zmiany gruźlicze mogą występować w **różnych narządach ciała.**

Istnieją wyliczenia, że od 2 do 3 miliardów ludzi na świecie jest zakażonych prątkiem gruźlicy. Ryzyko rozwoju gruźlicy jest co najmniej 50 razy większe, gdy osoba zakażona prątkiem gruźlicy jest **jednocześnie zakażona wirusem HIV.**

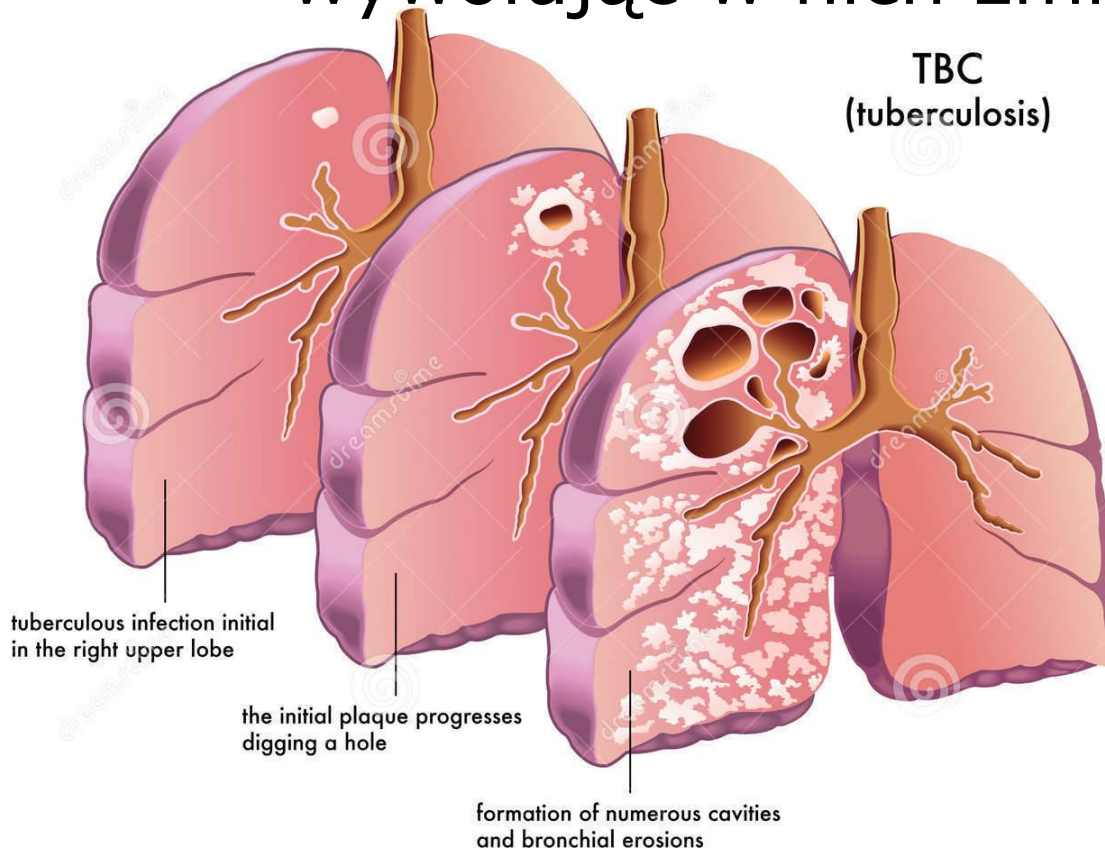

Zakażenie prątkiem

Prątek atakuje wszystkie narządy i tkanki ludzkiego organizmu wywołując w nich zmiany chorobowe.

TBC
(tuberculosis)

Płuca są najczęściej atakowanym miejscem.

CZYNNIKI ZEWNĘTRZNE

Najczęstszym **czynnikiem zewnętrznym** osłabiającym organizm jest ubóstwo a co za tym idzie:

- niedożywienie, które osłabia organizm,
- złe warunki mieszkaniowe,
- złe warunki sanitarne.

CZYNNIKI ZEWNĘTRZNE

Osłabienie organizmu, mieszkanie w ciasnym, wilgotnym, źle wietrzonym pomieszczeniu, bez dostępu do bieżącej wody i sanitariatów stwarza dla prątka gruźlicy świetne warunki do rozwoju.

CZYNNIKI ZEWNĘTRZNE

Zmęczony, wyczerpany organizm jest bardzo podatny na wszelkie wirusy i bakterie (w tym prątki gruźlicy).

Stresy psychiczne, alkoholizm, narkomania, nikotynizm.

Wszystkie te czynniki zwiększają ryzyko zachorowania na gruźlicę.

Gruźlica była i jest klasycznym przykładem choroby społecznej.

Jej rozprzestrzenianiu sprzyja analfabetyzm, gorsze wykształcenie, niska kultura zdrowotna, utrudniony dostęp do opieki lekarskiej.

Nie jest dziełem przypadku fakt, że 95% zachorowań i 98% zgonów z powodu gruźlicy na świecie przypada na ludność tzw. Trzeciego Świata.

Czynniki wewnętrzne sprzyjające zakażeniu prątkiem gruźlicy

Osłabienie organizmu wywołane przez różne choroby między innymi:

- zakażenie wirusem HIV,
- cukrzyca,
- krzemica,
- choroby nowotworowe,
- choroby krwi,
- stany po transplantacji.

Gruźlica jest w pełni wyleczalna!

Chory powinien stosować się do zaleceń lekarza a wtedy zostanie wyleczony czyli wróci do zdrowia.

Warunki osiągnięcia takiego sukcesu:

- przyjmowanie wszystkich zalecanych leków,
- przyjmowanie pełnych dawek leków,
- przestrzeganie rytmu przyjmowania tabletek,
- przyjmowanie leków tak długo, jak to zalecił lekarz.

LEKOOPORNOŚĆ

Jakiegokolwiek odstępstwo od zaleceń lekarza jest niebezpieczne dla chorego i jego otoczenia.

Nie wyleczony w pełni chory może zacząć prątkować i stanowi zagrożenie dla otoczenia.

Przerwanie leczenia

farmakologicznego przez chorego prowadzi do wytworzenia się

lekooporność czyli zmniejszonej wrażliwość na te same stężenia leków w trakcie ponownej terapii.

LEKOOPORNOŚĆ

U chorego z lekooporną gruźlicą zmutowane prątki zastępują i eliminują komórki, które były wrażliwe na leki przeciw gruźlicze.

Gdy taki chory prątkuje to zaraża otoczenie lekoopornymi prątkami.

Taka postać gruźlicy u kolejnego pacjenta stanowi ogromny problem medyczny i nie rokuje powodzenia w leczeniu i wyzdrowienia.

Należy zgłosić się do lekarza po zauważeniu następujących objawów:

- kaszel utrzymujący się co najmniej 3 tygodnie,
- odkrztuszanie plwociny,
- brak apetytu i utrata wagi ciała,
- nocne poty,
- stany podgorączkowe,
- osłabienie i łatwe męczenie się,
- duszność i ból w klatce piersiowej,
- krwioplucie.

Należy zapamiętać!

Gruźlica to choroba w pełni wyleczalna.

#

**Wczesne wykrycie choroby i jej leczenie
zapobiega szerzeniu się zakażenia
w otoczeniu.**

#

**Gruźlica w Polsce nadal jest chorobą
często występującą.**

#

**Organizm będący w dobrej kondycji
stawi czoło atakowi prątków.**

Należy zapamiętać!

**Przeciwdziałanie
alkoholizmowi,
nikotynizmowi
i narkomanii
służy zapobieganiu
gruźlicy.**

Jak uniknąć gruźlicy?

Należy:

- przestrzegać zasad higieny,
- wietrzyć pomieszczenia,
- dbać o zdrowy styl życia,
- nie pić nieprzegotowanego mleka i wody.

ZAPAMIĘTAJ

Gruźlicą nie zarazisz się po przez podanie ręki.

Prątki gruźlicy giną podczas **gotowania** i **wyparzenia** oraz pod wpływem **promieni słonecznych**.

Prątki są niezwykle odporne - w kurzu lub glebie mogą przetrwać parę lat.

Unikaj źle wentylowanych pomieszczeń.

Nie kupuj nabiału i mięsa z niewiadomych źródeł.

Wzmacniaj odporność swojego organizmu!!!

WAŻNE!!!

Jeżeli u Ciebie lub osoby z Twojego otoczenia utrzymuje się kaszel dłużej niż trzy tygodnie, zauważalny brak apetytu i utrata wagi ciała, osłabienie i łatwe męczenie się oraz przewlekłe stany podgorączkowe to **natychmiast zgłoś się do lekarza** pierwszego kontaktu.

Instytut Gruźlicy i Chorób Płuc w Warszawie

**jest centralną jednostką promującą
i nadzorującą merytorycznie
zwalczanie gruźlicy kraju.**

ZADANIA PAŃSTWOWEJ INSPEKCJI SANITARNEJ

Nadzór nad zachorowaniami na gruźlicę sprawuje Powiatowa Inspekcja Sanitarna, Oddział Epidemiologii, Sekcja Zwalczania Chorób Zakaźnych.

Zasady nadzoru reguluje Ustawa z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi.

Lekarz, który rozpozna gruźlicę u pacjenta ma obowiązek wysłać zgłoszenie takiego przypadku do Inspekcji Sanitarnej zgodnie z adresem zamieszkania chorego.

ZADANIA PAŃSTWOWEJ INSPEKCJI SANITARNEJ

Pracownicy Inspekcji Sanitarnej nadzorują czy pacjent po wyjściu ze szpitala zgłosił się do Poradni Pulmonologicznej.

Przeprowadzają wywiad epidemiologiczny z osobą chorą w celu ustalenia osób z otoczenia, które miały z nią kontakt podczas choroby i istnieje u nich ryzyko zarażenia się gruźlicą.

ZADANIA PAŃSTWOWEJ INSPEKCJI SANITARNEJ

Nadzór jest utrudniony ponieważ:

- pacjenci podają nie aktualne adresy zamieszkania,
- wyjeżdżają na czas rekonwalescencji do innej miejscowości,
- często są to osoby bezdomne,
- chorzy przebywają w zakładach penitencjarnych.

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ

Beata Jeżak

Oddział Promocji Zdrowia

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna

w m. st. Warszawie

ul. Cyrulików 35

04-467 Warszawa

22/3118008

oswiatazdrowotna@pssewawa.pl